

галузі діяльності. Беззаперечним є той факт, що у процесі підготовки майбутнього педагога до формування комунікативної компетентності, обов'язковим є опанування ним ефективних технологій, спрямованих на розвиток не тільки особистості, а й зокрема комунікативних навичок [5].

Література:

1. Балл Г.О. Психология в рациогуманистической перспективе. К. : «Основа», 2006. 408 с.
2. Вторнікова Ю.С. Комунікативна компетентність у структурі ключових компетентностей громадян Європи. *Витоки майстерності : збірник наукових праць*. Полтава, 2011. С. 88-94.
3. Корніяка О.М. Комунікативна компетентність сучасного фахівця – педагога і психолога. *Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди» : науково-теоретичний збірник*. Переяслав-Хмельницький: ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький педагогічний університет імені Григорія Сковороди», 2013. Вип. 30. С. 544-551.
4. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія: навчальний посібник. К.: Академвидав, 2005. 448 с.
5. Ткаченко К. О. Інтерактивні технології у підготовці вчителя початкових класів до формування комунікативних умінь в учнів. *Вісник Черкаського Університету*. Педагогічні науки, 2016. №1. С. 101-103.

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ В УМОВАХ СУЧАСНОЇ ОСВІТНЬОЇ СИСТЕМИ

Кузьменко С. С.

студент Національного університету

«Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка

Науковий керівник: Райська Л. Г.

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри мов і методики їх викладання

Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка

м. Чернігів, Україна

Сучасна система вищої педагогічної освіти зазнає кардинальних змін з плином часу. Майбутній вчитель повинен володіти різноманітними знаннями, вміннями та навичками. Серед яких вагоме місце посідає знання рідної (української) мови.

Мова є однією з найважливіших ознак освіченості та культурної спрямованості людини. Засвоєння української мови для кожної особистості слугує своєрідним ключем, засобом пізнавальної діяльності, і є, за висловом психолога М. Жинкіна, «каналом інтелекту» [1. с. 3]. Особливе місце серед умінь послуговуватися рідною мовою, займає комунікативна компетентність.

За визначенням *комунікативна компетентність* – це здатність встановлювати і підтримувати необхідні контакти з оточуючими людьми, певна сукупність знань, умінь та навичок, що забезпечують ефективне спілкування, передбачають уміння змінювати глибину і коло спілкування, розуміти й бути зрозумілим для партнера у процесі спілкування [2. с. 28].

До складових комунікативної компетентності належать:

- орієнтованість у різноманітних ситуаціях спілкування, заснована на знаннях і життєвому досвіді індивіда;
- спроможність ефективно взаємодіяти з оточенням завдяки розумінню себе й інших при постійній видозміні психічних станів, міжособистісних відносин, умов соціального середовища;
- адекватна орієнтація людини в самій собі – власному психологічному потенціалі та потенціалі партнера, ситуації;
- готовність й уміння будувати контакти з людьми;
- внутрішні засоби регуляції комунікативних дій;
- знання, уміння і навички конструктивного спілкування;
- внутрішні ресурси, необхідні для побудови ефективної комунікативної дії у визначеному колі ситуацій міжособистісної взаємодії [3].

На думку Н. Моревої, людей з високою комунікативною компетентністю характеризують такі зовнішні, поведінкові прояви:

- швидке, своєчасне і точне орієнтування в ситуації взаємодії та партнерства;
- прагнення зрозуміти іншу людину в контексті вимог конкретної ситуації;
- установка в контакті не тільки на справу, але й на партнера; шанобливе, доброзичливе ставлення до нього, урахування його стану й можливостей;
- впевненість у собі, розкутість, адекватна включеність у ситуацію;
- суттєве задоволення спілкуванням і зменшення нервово-психічних затрат у процесі комунікації;
- уміння спілкуватися у різних статусно-рольових позиціях, встановлювати і підтримувати необхідні робочі контакти незалежно, а інколи і всупереч відносинам, які складаються;
- високий статус і популярність у тому чи іншому колективі;
- уміння організувати дружню сумісну роботу, формувати сприятливий соціально-психологічний клімат у колективі, досягати високого результату діяльності [4. с. 61].

Отже, комунікативна компетентність являє собою структурний феномен, що містить як складові цінності, мотиви, установки, так і соціально-психологічні стереотипи, знання, уміння й навички [3].

Література:

1. Вашуленко М. С. Українська мова і мовлення в початковій школі : метод. посіб. Київ: Видавничий дім «Освіта», 2019. 192 с.
2. Жуков Ю. М. Діагностика і розвиток компетентності в спілкуванні / Ю. М. Жуков, Л. А. Петровська, П. В. Растянніков. Москва : Видавництво Московського університету, 1990. 109 с.
3. Комунікативна компетентність, її складові. *Навчальні матеріали онлайн*. URL: https://pidru4niki.com/90380/sotsiologiya/komunikativna_kompetentnist_skladovi (дата звернення: 03. 06. 2021).
4. Морева Н. А. Тренінг педагогічного спілкування : навч. посіб. Москва : Видавництво «Просвіта», 2003. 304 с.